

Bc. Karla Weisová: “Analýza diskurzu pandemie Covid-19 na Taiwanu.”
Diplomová práce, Katedra sinologie Filozofické fakulty Univerzity
Karlovy, Praha 2023.

Posudek oponenta

Předkládaná práce se zabývá tématem, které stále budí vášně a hýbe veřejným míněním: Pandemií covidu-19, vládními opatřeními pro prevenci nákazy a zmírnění následků a rolí Číny ve vzniku a šíření pandemie. Využívá k tomu dvě značně různorodé pramenné základny z Taiwanu: korpus novinových článků dvou významných deníků, stojících na opačných stranách hlavní dělící linie taiwanské politiky, a soubor příspěvků na Twitteru prezidentky Tsai Ing-wen a jejího hlavního oponenta, vůdce Kuomintangu Johnnyho Chianga. Již tato kombinace je úctyhodná, protože oba soubory pramenů vyžadují jiný metodický přístup, který zde byl citlivě uplatněn.

Na úvod bych měl deklarovat, že jsem se podílel na autorčině volbě této otázky, a o to zvědavější jsem byl na její zpracování. Celkově jsem spokojen jak s hlavním rozvržením práce, tak s detaily celkem tří druhů analýzy, kterou autorka použila. Pilotní kvalitativní analýza článků z Lianhe bao a Ziyou shibao dobře nastiňuje klíčové sémantické a pragmatické rozdíly mezi diskurzemi v obou periodikách a vysvětluje, na které opozice se zaměří kvantitativní analýza a proč. Kvantitativní analýza pomocí programu CORPRO je pečlivá a autorka se snaží navrhnout pravděpodobná vysvětlení pozorovaných rozdílů. Porovnání příspěvků na Twitteru díky menšímu objemu textu zachází relativně nejvíce do hloubky a všímá si velmi ilustrativním stylem několika zajímavých oblastí, ve kterých mají prezidentka Tsai a předseda Chiang odlišné důrazy, odpovídající jejich rozdílným motivacím.

Text má samozřejmě i nedostatky různé míry závažnosti. Metodologická kapitola, ač vybírá významné autority na diskurz, zůstává relativně na povrchu. Obecně v celé práci autorka nepřechází úplně jasně od analýzy jednotlivých lexikálních rozdílů a dílčích diskurzivních praktik k shrnutí tvořeného diskurzu v jeho celistvosti, což vytváří otázku, jestli metodologické zaměření na diskurz jako analytický pojem je vlastně oprávněné. Práce totiž spíše než rekonstrukci celkového diskurzu o covidu-19 na Taiwanu provádí něco jiného, její postup je spíše opačný: jak se dlouhodobě odlišné diskurzemi dvou hlavních politických sil na Taiwanu odrážejí v jejich textech týkajících se pandemie covid-19? V souladu s tím autorka často argumentuje právě rozdílnými přístupy obou stran k různým otázkám (vztah s Čínou, nezávislost Taiwanu, hodnocení vlády apod.) při vysvětlování zjištěných lexikálních a diskurzivních rozdílů v studovaných pramenech. Nedožíváme se mnoho o tom, jak se na Taiwanu hovořilo o covidu-19, které otázky byly pro veřejnost nejpalčivější a jaké názorové rozdíly se objevily nezávisle na přechodném politickém zařazení (vzhledem k nevyhraněné pozici taiwanských stran na ose liberalismus – autoritářství a levice – pravice by právě na Taiwanu mohla být taková analýza zajímavá).

V kapitole věnované kvantitativní analýze se místy projevuje, že ač k ní autorka přistoupila s viditelnou pečlivostí, není jí tento styl vyjadřování úplně blízký. Například klíčovou metriku „log-likelihood“ by bylo vhodné definovat exaktně pomocí vzorce, aby bylo jasné, co vlastně vyjadřuje. V porovnání obou korpusů pak není dost jasně zohledněna jejich odlišná velikost, která je navíc opakovaně vyjádřena jen v počtu zahrnutých článků (603 vs. 223), nikoli v skutečném počtu slov (zřejmě, podle screenshotů z CORPRO, 114 220 vs 59 362), a z absolutního počtu výskytů nějakého slova v obou korpusech nelze tím pádem dělat příliš jednoznačné závěry o relativní frekvenci. Tabulky převzaté přímo z programu CORPRO sice sloupce s frekvencí obsahují, ale autorčina legenda

k nim („frekvence slova“ a „frekvence textů“) neumožňuje jednoznačně říct, jakým způsobem jsou tyto údaje počítány.

Drobné výhrady mám také k jazykové stránce práce. Autorka neovládá dobře tvary zájmena „jenž“, často je však používá, což působí rušivě. Zvláštní je překlad čínského *wo guo* slovakismem „naše krajina“, možná pod vlivem vedoucí práce (podobně na str. 11 „Taiwan byl až do jara 2021 dáván za příklad krajiny...“). Jde však jen o jednotlivosti v celkově velmi dobře napsaném a strukturovaném textu, který se navzdory velkému množství čínských termínů čte příjemně. Oceňuji pečlivou bibliografii všech analyzovaných článků tvořících podklad kvalitativní analýzy a všech jednotlivých tvíť (!).

Navrhuji hodnocení známkou výborně. V diskusi prosím odpověď na výše zmíněný problém: vznikl na Taiwanu samostatný diskurz o covidu-19 nezávislý na politické orientaci a pokud ano, jaké byly jeho klíčové prvky? Vytvořily se názorové proudy na strategii boje s pandemií podobné „lockdownistům“ a „promořovačům“ v jiných zemích? Jsou případně studované korpusy vhodné pro zkoumání této otázky, nebo by byly vhodnější jiné typy textů z méně politicky vyhraněných periodik?

V Praze dne 5.2.2023

Mgr. Ing. Jiří Hudeček, Ph.D.